

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL ULTRAGARSINIŲ TYRIMŲ, ATLIEKAMŲ TEIKIANT AMBULATORINĖS
ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGAS, REIKALAVIMŲ APRAŠO
PATVIRTINIMO**

2017 m. balandžio 13 d. Nr. V-432
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 10 straipsnio 6 punktu:

1. T v i r t i n u Ultragarsinių tyrimų, atliekamų teikiant ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas, reikalavimų aprašą (pridedama).

2. N u s t a t a u, kad:

2.1. šis įsakymas, išskyrus šiuo įsakymu patvirtinto Ultragarsinių tyrimų, atliekamų teikiant ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas, reikalavimų aprašo (toliau – Aprašas) 8, 9, 11, 13, 14, 15, 16, 17 punktus ir 2 priedą, įsigalioja 2017 m. birželio 1 d.;

2.2. Aprašo 8, 9, 11, 13, 14, 15, 16, 17 punktai ir 2 priedas įsigalioja 2018 m. sausio 1 d.

Sveikatos apsaugos ministras

Aurelijus Veryga

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos
ministro 2017 m. balandžio 13 d. įsakymu
Nr. V-432

ULTRAGARSINIŲ TYRIMŲ, ATLIEKAMŲ TEIKIANT AMBULATORINES ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGAS, REIKALAVIMŲ APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ultragarsinių tyrimų, atliekamų teikiant ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas, reikalavimų aprašas (toliau – Aprašas) nustato reikalavimus sveikatos priežiūros įstaigoms (toliau – SPI) ir specialistams, ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo metu atliekantiems ultragarsinius tyrimus be kontrastinės medžiagos (toliau – UG tyrimai be kontrastinės medžiagos) ir ultragarsinius tyrimus su kontrastine medžiaga (toliau – UG tyrimai su kontrastine medžiaga) (toliau UG tyrimai be kontrastinės medžiagos ir UG tyrimai su kontrastine medžiaga kartu vadinami UG tyrimais).

2. Apraše vartojama sąvoka **minkštieji audiniai** – oda, poodis, raumenys, sausgyslės, raiščiai, limfmazgiai.

3. UG tyrimai atliekami SPI, turinčiose licenciją veiklos adresu (adresais) teikti radiologijos ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas (ultragarsiniai tyrimai) ir (ar) echoskopijos asmens sveikatos priežiūros paslaugas, ir (ar) kitas asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurias teikiantiems specialistams atitinkamos srities UG tyrimų atlikimas numatytas jų kompetenciją nustatančiose Lietuvos medicinos normose.

II SKYRIUS REIKALAVIMAI PATALPOMS IR SPECIALISTAMS

4. SPI turi būti įrengtos šios patalpos:

4.1. laukiamasis (laukimo zona);

4.2. UG tyrimo (-ų) atlikimo ir (ar) gydytojo (-ų) kabinetas (-ai);

4.3. procedūrinis kabinetas, jei UG tyrimo metu atliekamos injekcijos, intervencijos.

5. SPI patalpos ir jų išdėstymas turi atitikti UG tyrimui atlikti naudojamos medicinos priemonės (prietaiso) dokumentuose nurodytus higienos, darbų saugos, atliekamų paslaugų kokybės ir kitus reikalavimus.

6. Vienoje iš šio Aprašo 4 punkte nurodytų patalpų turi būti pirmosios medicinos pagalbos vaistinėlė, kaip nurodyta Įstaigos, įmonės medicinos punkto (sveikatos tarnybos), sveikatos priežiūros įstaigos pirmosios medicinos pagalbos vaistinėlės aprašyme, ir anafilaksinio šoko vaistų ir medicinos pagalbos priemonių rinkinys, kaip nurodyta Anafilaksinio šoko vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių rinkinio aprašyme, patvirtintuose Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. V-450 „Dėl sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijos teikiant pirmąją medicinos pagalbą, pirmosios medicinos pagalbos vaistinėlių ir pirmosios pagalbos rinkinių“.

7. UG tyrimus be kontrastinės medžiagos SPI pagal kompetenciją atlieka gydytojas radiologas, kitų profesinių kvalifikacijų gydytojai, kuriems tokia kompetencija nustatyta atitinkamoje Lietuvos medicinos normoje, taip pat gydytojai, kuriems tokia teisė suteikta vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugsėjo 29 d. įsakymu Nr.

V-680 „Dėl medicinos praktikos licencijų išdavimo gydytojams, turintiems specializuotos medicinos praktikos licenciją ar sertifikatą, ir teisės verstis siaura medicinos praktika“.

8. UG tyrimus su kontrastine medžiaga SPI gali atlikti:

8.1. gydytojas radiologas;

8.2. kiti Aprašo 7 punkte nurodyti gydytojai, turintys ne mažesnę kaip trejų metų UG tyrimų be kontrastinės medžiagos atlikimo patirtį ir baigę 36 akademinį valandų trukmės universitetinius UG tyrimų su kontrastine medžiaga atlikimo profesinės kvalifikacijos tobulinimo kursus.

9. Atliekant UG tyrimus su kontrastine medžiaga dalyvauja:

9.1. Aprašo 8 punkte nurodytas gydytojas;

9.2. bendrosios praktikos slaugytojas.

III SKYRIUS MEDICINOS PRIEMONĖS (PRIETAISAI)

10. UG tyrimus atliekančios SPI privalo turėti tyrimams atlikti reikalingą diagnostinę ultragarsinę medicinos priemonę (prietaisą). Prireikus, medicinos priemonė (prietaisas) naudojama su tyrimui atlikti reikalinga pagalbine įranga, kaip nurodyta medicinos priemonės (prietaiso) gamintojo dokumentuose.

11. UG tyrimai su kontrastine medžiaga atliekami medicinos priemone (prietaisu), turinčia programinę įrangą darbui su kontrastine medžiaga.

IV SKYRIUS SPI ATLIEKAMI UG TYRIMAI

12. SPI atliekami UG tyrimai nurodyti Aprašo 1 priede.

13. UG tyrimai su kontrastine medžiaga atliekami esant ligoms ir būklėms, nurodytoms sveikatos apsaugos ministro patvirtintame Ligų ir būklių, kurioms esant iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto apmokami ultragarsiniai tyrimai su kontrastine medžiaga, sąrašė (toliau – Sąrašas) (Aprašo 2 priedas).

14. UG tyrimai su kontrastine medžiaga atliekami, kai atliktas UG tyrimas be kontrastinės medžiagos yra neinformatyvus arba kai ties Sąrašė esančia indikacija nurodytos tyrimo skyrimo pirmumo (eilėskumo) sąlygos.

15. UG tyrimų su kontrastine medžiaga atlikimo kontraindikacijos:

15.1. alergija kontrastinei medžiagai ar jos sudedamosioms dalims;

15.2. širdies šuntas (anatominis) (iš dešinės į kairę);

15.3. sunki plautinė hipertenzija (plautinės arterijos spaudimas > 90 mm Hg);

15.4. sunkiai kontroliuojama sisteminė hipertenzija;

15.5. ūmus respiracinis distreso sindromas.

16. UG tyrimų su kontrastine medžiaga atlikimo santykinės kontraindikacijos:

16.1. dirbtinai ventiliuojami pacientai;

16.2. pacientai, esantys nestabilios neurologinės būklės;

16.3. nėštumas;

16.4. laktacijos periodas.

17. Jeigu yra santykinų kontraindikacijų, nurodytų Aprašo 16 punkte, dėl UG tyrimo su kontrastine medžiaga atlikimo būtinumo nusprendžia SPI, atliekančios tyrimą, gydytojų konsiliumas.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Konkrečių ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų, kurių metu atliekami UG tyrimai, teikimas SPI, vadovaujantis Aprašu ir kitais teisės aktais, organizuojamas jos vadovo nustatyta tvarka.

Ultragarsinių tyrimų, atliekamų teikiant
ambulatorines asmens sveikatos priežiūros
paslaugas, reikalavimų aprašo
1 priedas

SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGOSE ATLIEKAMI ULTRAGARSINIAI TYRIMAI

I. Paprasti UG tyrimai:

Eil. Nr.	Sritis, organų sistema	Tyrimai
1.	Galvos	Galvos minkštųjų audinių tyrimas
2.	Kaklo	Kaklo minkštųjų audinių tyrimas
3.		Skydliaukės tyrimas
4.		Seilių liaukų tyrimas
5.	Krūtinės ąstos	Krūtinės ąstos minkštųjų audinių tyrimas
6.		Bazinis statinis širdies ultragarsinis tyrimas (vienmatis + 2D + pastovios ir (ar) pulsinės bangos + spalvoto kodavimo doplerografija, linijiniai matmenys, maksimalūs ir (ar) viduriniai spaudimų gradientai)
7.		Skysčiui pleuros ertmėse nustatyti
8.	Pilvo, dubens, virškinimo sistemos, urogenitalinės sistemos	Pilvo minkštųjų audinių tyrimas
9.		Atskirų virškinimo sistemos organų (kepenų ir (ar) tulžies pūslės ir latakų ir (ar) kasos ir (ar) blužnies ir kt.) tyrimas
10.		Žarnyno ir (ar) taukinės ir (ar) pasaito limfmazgių tyrimas ir (ar) pilvo ertmės tyrimas dėl skysčių
11.		Inkstų ir (ar) antinksčių tyrimas
12.		Šlapimo pūslės tyrimas
13.		Prostatos tyrimas
14.		Kapšelio tyrimas
15.		Varpos tyrimas
16.		Dubens minkštųjų audinių tyrimas
17.	Akušerijos	Vaisiaus vandenių kiekiui ir pirmaujančiai kūno daliai nustatyti
18.		Pirmo trimestro vaisiaus tyrimas
19.		Ankstyvojo nėštumo raidos tyrimas
20.	Galūnių minkštųjų audinių	Viršutinės galūnės minkštųjų audinių tyrimas
21.		Apatinės galūnės minkštųjų audinių tyrimas
22.	Kaulų ir sąnarių sistema	Apatinio žandikaulio sąnarių tyrimas
23.		Peties sąnario tyrimas
24.		Alkūnės sąnario tyrimas
25.		Riešo ir (ar) plaštakos sąnarių tyrimas
26.		Klubo sąnario tyrimas
27.		Kelio sąnario tyrimas
28.		Čiurnos ir (ar) pėdos sąnarių tyrimas
29.		Kitų sąnarių tyrimas
30.		Kaulų tyrimas

II. Sudėtingi UG tyrimai:

Eil. Nr.	Sritis, organų sistema	Tyrimai
1.	Galvos	Akių tyrimas
2.		Galvos smegenų kraujagyslių tyrimas
3.		Galvos smegenų parenchimos tyrimas
4.	Kaklo	Burnos dugno tyrimas
5.		Kaklo kraujagyslių tyrimas
6.	Krūtinės ląstos	Tarpuplaučio ir (ar) užkrūčio liaukos tyrimas
7.		Plaučių ir (ar) pleuros pakitimams įvertinti
8.		Krūtų tyrimas
9.		Bazinis širdies ultragarsinis tyrimas su nors vienu iš išvardytų tyrimo komponentų: - audinių tyrimas dopleriu vertinant skilvelių sistolinę ir (ar) diastolinę funkciją; - širdies vožtuvų stenozės kiekybinis vertinimas pagal angos plotą; - vožtuvų nesandarumo kiekybinis vertinimas pagal regurgitacijos tūrinius parametrus; - kiekybinis šuntinių srovių dydžio vertinimas; - širdies ertmių tūrių (absoliučių ir (ar) normalizuotų) nustatymas; - tūrinių hemodinaminių parametrų nustatymas volumetriniais ir (ar) dopleriniais metodais
10.		Širdies ultragarsinis tyrimas 2D+3D
11.		Bazinis širdies ultragarsinis tyrimas + dinaminis širdies pildymosi ar išstūmimo parametrų nustatymas fizinio krūvio metu ir (ar) taikant Valsalvos mėginio metodą
12.		Krūvio širdies ultragarsinis tyrimas (fizinio, medikamentinio krūvio ar elektrinės širdies stimuliacijos)
13.		Perstemplinis širdies ultragarsinis tyrimas
14.		Širdies ir (ar) tarpuplaučio kraujagyslių tyrimas
15.	Pilvo, dubens, virškinimo sistemos ir urogenitalinės sistemos	Kepenų kraujagyslių tyrimas
16.		Pilvo aortos ir jos šakų tyrimas
17.		Kompleksinis pilvo ir retroperitoninio tarpo kraujagyslių tyrimas
18.		Transrektalinis dubens, žarnyno tyrimas
19.		Bendras pilvo tyrimas: virškinimo sistemos ir urogenitalinės sistemos organų
20.		Inkstų kraujagyslių tyrimas
21.		Transrektalinis prostatos tyrimas
22.	Ginekologijos	Transabdominalinis moters dubens tyrimas
23.		Transvaginalinis moters dubens tyrimas
24.		Gimdos arterijų tyrimas
25.		Transrektalinis moters dubens tyrimas
26.	Akušerijos	Chromosominėms anomalijoms įvertinti
27.		Vaisiaus augimui įvertinti
28.		Virkštelės arterijos kraujotakos tyrimas
29.		Antro / trečio trimestro vaisiaus tyrimas

30.		Vaisiaus ir gimdos kraujagyslių kraujotakos tyrimas
31.		Daugiavaisio nėštumo tyrimas
32.		Vaisiaus patologijai nustatyti
33.		Kitoms su nėštumu susijusioms būklėms (pilvo arba dubens) nustatyti
34.		Klubų sąnarių tyrimas
35.	Naujagimių ir kūdikių organų	Galvos smegenų (neurosonograma) tyrimas
36.		Plaučio ir (ar) pleuros ir (ar) tarpuplaučio ir (ar) užkrūčio liaukos tyrimas
37.		Pilvo organų tyrimas
38.		Dubens organų tyrimas
39.		Prievartčio ir (ar) gastroezofaginės jungties tyrimas
40.		Širdies tyrimas
41.		Inkstų ir (ar) antinksčių tyrimas
42.		Stuburo ir (ar) nugaros smegenų tyrimas
43.	Galūnių kraujagyslių ir periferinių nervų	Viršutinės galūnės venų tyrimas
44.		Viršutinės galūnės kraujagyslių (arterijų ir venų) tyrimas
45.		Apatinės galūnės venų tyrimas
46.		Apatinės galūnės kraujagyslių (arterijų ir venų) tyrimas
47.		Periferinių nervų tyrimas
48.	Transplantuotų organų ultragarsiniai tyrimai	Transplantuotų kepenų tyrimas
49.		Transplantuotų kepenų kraujagyslių tyrimas
50.		Transplantuoto inksto tyrimas
51.		Transplantuoto inksto kraujagyslių tyrimas
52.		Transplantuotos kasos tyrimas
53.		Kito transplantato tyrimas

III. Intervencinės procedūros atliekamos kontroliuojant ultragarsu (tokios kaip aspiracinė punkcinė biopsija, stulpelinė punkcinė biopsija, skysčio aspiracija, skysčio drenavimas, diagnostinio ar terapinio preparato suleidimas ir kt.).

IV. Specializuoti UG tyrimai:

Eil. Nr.	Tyrimo pavadinimas
1.	Endoskopinis
2.	Su kontrastine medžiaga
3.	Elastografinis
4.	Hidrosonografinis
5.	HyFoSy tyrimas (ultragarsinė histersalpingografija su putomis)
6.	3D / 4D
7.	Suliejimo ultragarsinis tyrimas + kompiuterinės tomografijos tyrimas (magnetinio rezonanso tomografijos tyrimas, pozitronų emisijos tomografijos tyrimas)
8.	Ultragarsinė mamografija
9.	Ultragarsinė densitometrija

**LIGŲ IR BŪKLIŲ, KURIOMS ESANT IŠ PRIVALOMOJO SVEIKATOS DRAUDIMO
FONDO BIUDŽETO APMOKAMI ULTRAGARSINIAI TYRIMAI SU KONTRASTINE
MEDŽIAGA, SĄRAŠAS**

Eil. Nr.	Tiriama sritis ar sindromas ir įtariama ar patvirtinta ligos ar būklės diagnozė pagal TLK-10-AM		UG tyrimų su kontrastine medžiaga skyrimo sąlygos (kai yra bent viena iš jų) ir tikslas
1.	Kepenys		
1.1.	A06.4	Amebų sukeltas kepenų abscesas	UG tyrimo be kontrastinės medžiagos metu ar kompiuterinės tomografijos (toliau – KT) tyrimo metu, ar magnetinio rezonanso tomografijos (toliau – MRT) tyrimo metu nustatytų židinių kilmei apibūdinti, diferencinei diagnostikai atlikti. Kepenų židinių kilmei apibūdinti, kai KT, MRT tyrimai yra kontraindikuotini. Židinio dydžiui ir kontrastinės medžiagos kaupimo pokyčiui sekti. Gydomo taktikai planuoti. Planuojant židinio biopsiją. Gydomo atsakui vertinti esant ligoms, kurių kodai pagal TLK-10-AM C22 ir C78.7.
1.2.	C22	Kepenų ir intrahepatinių tulžies latakų piktybinis navikas	
1.3.	C78.7	Kepenų ir intrahepatinių tulžies latakų metastazinis piktybinis navikas	
1.4.	D13.4	Kepenų gerybinis navikas	
1.5.	D18.03	Hemangioma, tulžį išskiriančios sistemos ir kasos struktūros, kepenys	
1.6.	D37.6	Kepenų, tulžies pūslės ir tulžies takų neaiškios ar nežinomos eigos navikas	
1.7.	K75.0	Kepenų abscesas	
1.8.	K75.3	Granuliozinis hepatitas, neklasifikuojamas kitur	
1.9.	K76.3	Kepenų infarktas	
1.10.	I81	Vartų venos trombozė	
1.11.	T86.4	Transplantuotų kepenų nepakankamumas ir atmetimas	Kepenų arterijos, vartų venos, kepenų venų ir apatinės tuščiosios venos trombozei (stenozei) patvirtinti, kai atliktas UG tyrimas be kontrastinės medžiagos neinformatyvus. Skysčio sankaupoms ir jo kilmei įvertinti. Kraujavimui įvertinti. Kepenų parenchimos perfuzijos defektų (infarkto) zonai įvertinti. Gydymo efektyvumui po arterinės trombolizės įvertinti.
2.	Kasa		
2.1.	C25	Kasos piktybinis navikas	Židinio kilmei apibūdinti, diferencinei diagnostikai atlikti (taip pat ir atliekant endoskopinį ultragarsinį tyrimą).
2.2.	D13.6	Kasos gerybinis navikas	
2.3.	D13.7	Kasos endokrininės dalies gerybinis	

		navikas	Planuojant židinio biopsiją.
2.4.	K86.0	Lėtinis alkoholinis pankreatitas	
2.5.	K86.1	Kitas lėtinis pankreatitas	
2.6.	K86.2	Kasos cista	
2.7.	K86.3	Kasos pseudocista	
3.	Inkstai		Židinio kilmei apibūdinti, diferencinei diagnostikai atlikti. Planuojant židinio biopsiją. Gydomo taktikai planuoti.
3.1.	C64	Inksto, išskyrus inksto geldelę, piktybinis navikas	
3.2.	C65	Inksto geldelės piktybinis navikas	
3.3.	C79.0	Inksto ir inksto geldelės metastazinis piktybinis navikas	
3.4.	D41	Šlapimo organų neaiškios ar nežinomos eigos navikas	
3.5.	N15.1	Inksto ir perinefrinis abscesas	
3.6.	N15.8	Kitos patikslintos inkstų kanalėlių ir intersticinio audinio ligos	
3.7.	N28.0	Inksto išemija ir infarktas	
3.8.	N28.1	Igyta inksto cista	
3.9.	N.28.8	Kiti patikslinti inksto ir šlapimtakio pažeidimai	
3.10.	T86.1	Transplantuoto inksto nepakankamumas ir atmetimas	Venų ir arterijų trombozei (stenozei) įvertinti.
4.	Vezikoureterinis refliuksas		Pirmaeilis tyrimas vaikams diagnozei patvirtinti. Gydomo efektui įvertinti.
4.1.	N11.0	Lėtinis neobstrukcinis refliuksinis pielonefritas	
4.2.	N13.7	Uropatija dėl vezikoureterinio refliukso	
4.3.	N13.8	Kita obstrukcinė ir refliuksinė uropatija	
4.4.	N13.9	Obstrukcinė ir refliuksinė uropatija, nepatikslinka	
4.5.	N31	Šlapimo pūslės neurorauemeninė disfunkcija, neklasifikuojama kitur	
4.6.	N39.0	Šlapimo takų infekcija, kurios lokalizacija nepatikslinka	
4.7.	Q05	Iškilas stuburas (<i>Spina bifida</i>) (meningomielocelė)	
4.8.	Q62	Igimti obstrukciniai inkstų geldelės defektai ir įgimtos šlapimtakio formavimosi ydos	
5	Pilvo trauma		Buku daiktu padarytos pilvo sienos traumos padariniams įvertinti (hemodinamiškai stabiliems pacientams).
5.1.	S36	Pilvo ertmės organų sužalojimas	
5.2.	S37	Šlapimo ir dubens organų sužalojimas	
6.	Pilvo aorta		Pilvo aortos kraujavimo (užtekėjimų) diagnostikai ir stebėsenai po endoprotezavimo ar chirurginės operacijos.
6.1.	I71.3	Pilvinės aortos aneurizma, plyšusi	
6.2.	I71.4	Pilvinės aortos aneurizma, nenurodant	

		plyšimo	
6.3.	I79.0	Aortos aneurizma sergant ligomis, klasifikuojamomis kitur	
7.	Galvos smegenų kraujagyslės		
7.1.	I63	Smegenų infarktas	Kraujagyslių pakitimams ir jų apimčiai nustatyti.
7.2.	I64	Insultas, nepatikslintas kaip kraujavimas arba infarktas	
7.3.	I65	Precerebrinių arterijų užsikimšimas ir susiaurėjimas, nesukėlęs smegenų infarkto	
7.4.	I66	Smegenų arterijų užsikimšimas ir susiaurėjimas, nesukėlęs smegenų infarkto	
7.5.	I67	Kitos cerebrovaskulinės (smegenų kraujagyslių) ligos	
7.6.	Q28.0	Precerebrinių kraujagyslių arterioveninė formavimosi yda	
7.7.	Q28.1	Kitos precerebrinių kraujagyslių formavimosi ydos	
7.8.	Q28.2	Arterioveninė smegenų kraujagyslių formavimosi yda	
7.9.	Q28.3	Kitos ir nepatikslintos įgimtos cerebrinių kraujagyslių formavimosi ydos	